

УДК 336.763.2

Юрій ЯКОВЛЄВ

ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ОРГАНІЗАТОРІВ ТОРГІВЛІ ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ В ХОДІ ПРИВАТИЗАЦІЇ

2

Продаж пакетів акцій відкритих акціонерних товариств (ВАТ), створених шляхом перетворення державних підприємств у ході корпоративної та приватизації, є одним з найбільш масових способів приватизації. У власності держави на сьогодні перебувають 1 035 пакетів акцій ВАТ, у тому числі розміром менш як 25 % статутного фонду (СФ) – 448. Протягом 2004 р. кількість державних пакетів акцій скоротилася на 217 (з 1 295 до 1 078), і цей процес триватиме й надалі. Причинами цього є, по-перше, необхідність поповнення державного бюджету, по-друге – оптимізація структури державного корпоративного портфеля шляхом зменшення частки дрібних пакетів акцій, які не дають змоги ефективно контролювати і впливати на діяльність підприємств.

Чинною Державною програмою приватизації передбачено такі способи продажу пакетів акцій ВАТ: через організаторів торгівлі (фондові біржі і Першу фондову торговельну систему – ПФТС), через Державну акціонерну компанію «Національна мережа аукціонних центрів» (ДАК «НМАЦ»), за конкурсом. У цій статті не розглядається останній спосіб продажу, оскільки він має певні специфічні особливості як стосовно самої процедури проведення конкурсів, так і щодо вимог до учасників, додаткових умов договорів купівлі-продажу тощо. Таким чином, зіставляється результативність таких способів приватизації:

- продажу на фондових біржах;
- продажу в ПФТС;
- продажу на відкритих грошових регіональних аукціонах (ВГРА) через ДАК «НМАЦ»;
- продажу на спеціалізованих аукціонах за грошові кошти (САГК) через ДАК «НМАЦ».

Перелічені способи протягом останніх років широко застосовуються для приватизації насамперед пакетів акцій ВАТ, що віднесені Державною програмою приватизації до групи В (не є монополістами або стратегічно

важливими для економіки і безпеки держави). Вони різняться за місцем проведення і особливостями процедури, проте мають одну спільну ознаку – аукціонний спосіб продажу, відсутність будь-яких спеціальних вимог до учасників і додаткових умов договорів купівлі-продажу. Продаж здійснюється за ринковою ціною, визначеною на підставі співвідношення попиту і пропозиції. Переможцем аукціону визнається покупець, який запропонував найвищу ціну, розрахунки здійснюються в стислий термін (5 банківських днів), що робить продаж акцій прозорим і динамічним. При цьому пакет акцій не розпорошується, а переходить повністю до нового власника. Більше відмінностей має продаж на САГК. Призначений насамперед для допродажу дрібних і низьколіквідних пакетів акцій, САГК проводиться шляхом пропорційного задоволення всіх поданих заяв на придбання, а ціна продажу визначається як відношення суми всіх заявлених коштів до кількості акцій, при цьому, як правило, пакет розпорошується серед дрібних власників.

Для застосування вищезазначених способів продажу акцій Фонд державного майна України (ФДМУ) використовує можливості організаторів торгів. У перших двох випадках це фондові біржі і ПФТС –

приватні компанії, метою діяльності яких є організація торгівлі цінними паперами на фондовому ринку, які мають відповідну ліцензію Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку і уклали з ФДМУ відповідну угоду. У двох останніх – ДАК «НМАЦ», яка має відповідне технічне і програмне забезпечення для приймання заяв і коштів від учасників аукціону, розрахунку результатів аукціону, підбиття його підсумків, оформлення прав власності. Умови взаємодії ФДМУ і ДАК «НМАЦ» також визначаються окремою угодою.

Нижче наведено результати роботи у сфері приватизації вищезазначених організаторів продажу пакетів акцій протягом 2004 р., аналіз яких дає змогу зробити висновки щодо ефективності використання способів продажу і доцільності їх подальшого застосування. Слід зазначити, що у всіх випадках продаж здійснювався за умови нормативного обмеження мінімального рівня ціни (тобто ринковий метод визначення ціни за співвідношенням попиту і пропозиції повністю не витримувався), що певною мірою призвело до відсутності попиту на значну кількість пакетів акцій.

Фондові біржі та ПФТС. На сьогодні ФДМУ має угоди з вісьмома фондовими біржами і ПФТС. Протягом 2004 р. обсяг пропозиції пакетів акцій для продажу на фондових біржах та в ПФТС суттєво зменшився, деякі біржі фактично не брали участі в процесах приватизації (Кримська, Придніпровська, Луганська фондові біржі).

Бюджетні кошти для оплати послуг фондових бірж і ПФТС в ході приватизації не використовували-

Таблиця 1

**Продаж пакетів акцій ВАТ на УФБ у 2004 р.
(у розрізі галузей)**

Галузь	Кількість пакетів розміром, % СФ				Усього пакетів, шт.
	менш як 10	10 – 25	25 – 50	більш як 50	
Хімічна та нафтохімічна	1	-	1	-	2
Машинобудування і металообробка	1	2	6	-	9
Деревообробна і целюлозно-паперова	-	-	2	-	2
Будівельна	-	1	1	-	2
Легка	-	-	1	1	2
Харчова	-	1	2	1	4
Сільське господарство	1	-	1	-	2
Транспорт та зв'язок	-	2	-	1	3
Будівництво	-	-	1	2	3
Торгівля і громадське харчування	-	1	1	1	3
Матеріально-технічне постачання і збут	1	2	2	2	7
Житлово-комунальне господарство	1	-	-	1	2
Разом...	5	9	18	9	41

Таблиця 2

**Продаж пакетів акцій ВАТ на КМФБ у 2004 р.
(у розрізі галузей)**

Галузь	Кількість пакетів розміром, % СФ				Усього пакетів, шт.
	менш як 10	10 – 25	25 – 50	більш як 50	
Машинобудування і металообробка	1	2	2	-	5
Будівельна	-	-	1	-	1
Харчова	1	-	-	-	1
Сільське господарство	-	-	1	-	1
Рибне господарство	-	-	1	-	1
Транспорт та зв'язок	1	-	-	-	1
Будівництво	-	1	2	2	5
Матеріально-технічне постачання і збут	-	1	2	-	3
Житлово-комунальне господарство	-	1	-	-	1
Разом...	3	5	9	2	19

ся, оскільки такі послуги надаються на безплатній основі (винагородою є біржовий збір у розмірі 1 % суми угоди, який стягується з покупця відповідно до п. 6.4 Положення про порядок продажу на фондових біржах пакетів акцій, що належать державі, відкритих акціонерних товариств).

Українська фондова біржа (УФБ). У 2004 р. на УФБ та в її філіях (Івано-Франківській, Південноукраїнській, Східноукраїнській, Кримській) ФДМУ виставляв на продаж 101 пакет акцій 91 ВАТ. Початкова вартість акцій, що пропонувалися до продажу, становила 149,64 млн грн. За підсумками торгів було продано 41 пакет акцій 40 ВАТ (табл. 1) загальною вартістю 13,19 млн грн. за укладеними контрактами (початкова ціна – 18,24 млн грн.), у тому числі у філіях:

Івано-Франківській – 22 пакети за 5,83 млн грн. (початкова ціна – 10,15 млн грн.);

Східноукраїнській – 2 пакети за 0,6 млн грн. (1,3 млн грн.);

Кримській – 4 пакети за 3,47 млн грн. (3,79 млн грн.).

Київська міжнародна фондова біржа (КМФБ). У 2004 р. на КМФБ ФДМУ пропонував до продажу 30 пакетів акцій 30 ВАТ. Початкова вартість пакетів становила 40,21 млн грн. За підсумками торгів було продано 19 пакетів акцій 19 ВАТ (табл. 2) загальною вартістю 6,62 млн грн. за укладеними контрактами (початкова ціна – 14,23 млн грн.).

Донецька фондова біржа (ДФБ). У 2004 р. на ДФБ ФДМУ виставляв на продаж 15 пакетів акцій 15 ВАТ. Початкова вартість цих пакетів становила 95,25 млн грн. Було продано 7 пакетів акцій 7 ВАТ (табл. 3) загальною вартістю 75,31 млн грн. за укладеними контрактами (початкова ціна – 92,52 млн грн.).

Українська міжбанківська валютна біржа (УМВБ). У 2004 р. на УМВБ та в її Львівській філії ФДМУ пропонував до продажу 38 пакетів акцій 34 ВАТ. Початкова вартість акцій, що виставлялися на продаж, становила 249,18 млн грн. За підсумками торгів продано 8 пакетів акцій 7 ВАТ (табл. 4) загальною вартістю 87,22 млн грн. за укладеними контрактами (початкова ціна – 95,69 млн грн.), зокрема у Львівській філії – 2 пакети акцій 2 ВАТ загальною вартістю 0,08 млн грн. за укладеними контрактами (початкова ціна становила 0,28 млн грн.).

Придніпровська фондова біржа (ПФБ). У 2004 р. на ПФБ ФДМУ пропонував до продажу 1 пакет акцій, початкова вартість якого становила 0,45 млн грн. Пакет не було подано.

Кримська фондова біржа (КФБ). У 2004 р. на КФБ ФДМУ пропонував до продажу 3 пакети акцій 3 ВАТ початковою вартістю 5,21 млн грн. За підсумками торгів було продано 1 пакет акцій вартістю 0,39 млн грн. за укладеним контрактом. Початкова ціна пакета становила 1,39 млн грн. Акції належали сільськогосподарському підприємству, за розміром пакет віднесено до третьої групи (25 – 50 % СФ).

Українська міжнародна фондова біржа (УМФБ). У періоді, що досліджується, на УМФБ ФДМУ реалізував 33 пакети акцій 30 ВАТ. Початкова вартість акцій, що пропонувалися до продажу, становила

Таблиця 3

Обсяг і структура продажу пакетів акцій на ДФБ у 2004 р.

Галузь	Кількість пакетів розміром, % СФ		Усього пакетів, шт.
	10 – 25	25 – 50	
Енергетика	-	1	1
Металургійний комплекс	2	1	3
Будівельна	-	2	2
Матеріально-технічне постачання і збут	-	1	1
Разом...	2	5	7

Таблиця 4

Обсяг і структура продажу пакетів акцій на УМВБ у 2004 р.

Галузь	Кількість пакетів розміром, % СФ				Усього пакетів, шт.
	менш як 10	10 – 25	25 – 50	більш як 50	
Енергетика	1	-	1	-	2
Хімічна та нафтохімічна	-	-	1	-	1
Машинобудування і металообробка	-	-	2	-	2
Будівництво	-	1	1	-	2
Матеріально-технічне постачання і збут	-	-	-	1	1
Разом...	1	1	5	1	8

53,83 млн грн. За підсумками торгів було продано 11 пакетів акцій 11 ВАТ (табл. 5) загальною вартістю 2,82 млн грн. за укладеними контрактами (початкова ціна – 7,28 млн грн.).

Луганська фондова біржа (ЛФБ). Торік на ЛФБ ФДМУ виставляв на продаж 2 пакети акцій (2 ВАТ), початкова вартість яких становила 1 млн грн. За підсумками торгів було продано 1 пакет акцій ВАТ, що належить до сфери матеріально-технічного постачання та збуту. Вартість пакета за укладеним контрактом становила 0,19 млн грн. (початкова ціна – 0,33 млн грн.). За розміром пакет акцій належить до третьої групи (25 – 50 % СФ).

ПФТС. У 2004 р. в ПФТС ФДМУ пропонував до продажу 33 пакети акцій 33 ВАТ. Початкова вартість акцій, виставлених на продаж, становила 87,23 млн грн. За підсумками торгів було продано 11 пакетів

акцій 11 ВАТ (табл. 6) загальною вартістю 13,12 млн грн. за укладеними контрактами (початкова ціна – 26,1 млн грн.).

Слід зазначити, що, будучи формально самостійними способами, продаж на фондових біржах і продаж в ПФТС мають ідентичні процедури підготовки до торгів, умови допуску учасників, порядок підбиття підсумків, розрахунків за акції та оформлення прав власності на них (різниця полягає лише в технології проведення самого аукціону: у першому випадку торги «з голосу», у другому – «електронні» торги), тому і розглядаються ці види продажу разом (табл. 7).

Навіть попередній аналіз показує, що фондові біржі завантажені вкрай нерівномірно, а ефективність роботи більшості з них дуже низька. Певною мірою це пояснюється існуючою до цього часу політикою ФДМУ, згідно з якою продаж об'єктів групи В здійснюється переважно на біржі або в її філії в тому регіоні, де розташований об'єкт приватизації. Такий підхід виправдовував себе в той період, коли кількість виставлених на продаж пакетів акцій була великою і слід було, з одного боку, зменшити навантаження на окремі біржі та їх філії, з іншого – створити зручні умови для інвесторів (у більшості випадків покупцями об'єктів групи В є особи та бізнес-структури, розташовані в тому ж самому регіоні).

У зв'язку з триваючим протягом останніх двох років поступовим зменшенням обсягу пропозиції щодо продажу пакетів акцій, а отже, зменшенням завантаження фондових бірж ФДМУ переглядає свій підхід до взаємодії з організаторами торгівлі цінними паперами. Так, на сьогодні найбільш актуальними є

Таблиця 5

**Продаж пакетів акцій ВАТ на УМФБ у 2004 р.
(у розрізі галузей)**

Галузь	Кількість пакетів розміром, % СФ				Усього пакетів, шт.
	менш як 10	10 – 25	25 – 50	більш як 50	
Машинобудування і металообробка	-	-	1	-	1
Легка	-	-	-	1	1
Харчова	-	-	1	-	1
Сільське господарство	-	1	2	1	4
Рибне господарство	-	-	1	-	1
Будівництво	1	-	-	-	1
Матеріально-технічне постачання і збут	-	-	1	-	1
Житлово-комунальне господарство	-	-	-	1	1
Разом...	1	1	6	3	11

Таблиця 6

Обсяг та структура продажу пакетів акцій ВАТ в ПФТС у 2004 р.

Галузь	Кількість пакетів розміром, % СФ				Усього пакетів, шт.
	менш як 10	10 – 25	25 – 50	більш як 50	
Металургійний комплекс	-	1	-	-	1
Хімічна та нафтохімічна	1	-	-	-	1
Машинобудування і металообробка	3	1	2	-	6
Будівельна	-	1	-	-	1
Матеріально-технічне постачання і збут	-	-	-	1	1
Житлово-комунальне господарство	-	1	-	-	1
Разом...	4	4	2	1	11

забезпечення максимальної відкритості і прозорості процедури торгів, високий професіоналізм працівників біржі, можливості останньої щодо інформаційного і комунікаційного забезпечення процесу, створення зручних умов для учасників (як покупців, так і представників ФДМУ).

Враховуючи вищенаведене, ФДМУ виступив з ініціативою відмовитися від існуючої практики і провести відкритий тендер з відбору одного-двох організаторів торгівлі цінними паперами, що дало б змогу сконцентрувати біржові торги в одному місці, зробити їх більш прозорими і відкритими, розвантажити підрозділи ФДМУ і забезпечити належні умови для всіх учасників торгів. Пропозиції підтримані Кабінетом Міністрів України, і зараз ФДМУ спільно з Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку і Мінекономіки України розробляє відповідну процедуру.

ДАК «НМАЦ». Значний обсяг державного майна ФДМУ реалізує на аукціонах через ДАК «НМАЦ».

САГК. У 2004 р. було проведено 12 САГК через ДАК «НМАЦ», на які було запропоновано до продажу 979 пакетів акцій 255 ВАТ сумарною номінальною вартістю 409 039 тис. грн.

Із запропонованих до продажу 979 пакетів акцій було повністю продано 265 пакетів (номінальна вартість – 34 497 тис. грн.), від продажу яких отримано 7 436 тис. грн., і частково продано 438 пакетів (номінальна вартість – 9 165 тис. грн.), за які отримано 1 979 тис. грн.

Із 265 пакетів, проданих без залишку акцій, 20 пакетів акцій ВАТ реалізовано за ціною, що перевищує номінал, а 11 пакетів – за ціною вищою від початкової вартості; 438 пакетів акцій ВАТ продано із залишком акцій через обмеження мінімального рівня ціни продажу. Не продано 270 пакетів акцій

Таблиця 7

Підсумки продажу пакетів акцій на фондових біржах та в ПФТС у 2004 р.

Біржа та позабіржові системи	Кількість ВАТ, акції яких пропонувалися до продажу, од.	Кількість запропонованих до продажу пакетів акцій, шт.	Початкова вартість запропонованих пакетів акцій, млн грн.	Кількість ВАТ, щодо яких відбувся продаж, од.	Кількість пакетів акцій, щодо яких відбувся продаж, шт.	Вартість проданих акцій за укладеними контрактами, млн грн.	Початкова вартість проданих акцій, млн грн.
УФБ	91	101	149,64	40	41	13,19	11,79
У тому числі:							
м. Київ	32	34	89,86	12	13	3,3	3,01
Івано-Франківська філія	43	51	40,75	22	22	5,83	10,15
Південноукраїнська філія	1	1	1,29	0	0	0	0
Східноукраїнська філія	5	5	9,29	2	2	0,6	1,3
Кримська філія	10	10	8,46	4	4	3,47	3,79
КМФБ	30	30	40,21	19	19	6,62	14,23
ДФБ	15	15	95,25	7	7	75,31	92,52
УМВБ	34	38	249,18	7	8	87,22	95,69
У тому числі:							
м. Київ	21	22	34,93	5	6	87,14	95,41
Львівська філія	13	16	214,25	2	2	0,08	0,28
ПФБ	1	1	0,45	0	0	0	0
КФБ	3	3	5,21	1	1	0,39	1,39
УМФБ	30	33	58,83	11	11	2,82	7,28
ЛФБ	2	2	1	1	1	0,19	0,33
ПФТС	33	33	87,23	11	11	13,12	26,1
Разом...	226	256	687	97	99	202,34	249,33

6

загальною номінальною вартістю 149 285 тис. грн., 6 пакетів з різних причин знято з аукціонів.

Для порівняння: у 2003 р. із запропонованих до продажу 1 035 пакетів акцій ВАТ було повністю продано 319 пакетів, частково – 498 пакетів, від їх продажу отримано 6 823,161 тис. грн.

Порівнюючи дані за 2004 та 2003 р., можна зробити висновок, що зменшення пропозиції пакетів акцій ВАТ у 2004 р. на САГК не вплинуло на обсяг надходження коштів від їх продажу, проте призвело до збільшення кількості непроданих пакетів у 1,3 раза (у 2003 р. не продано 217 пакетів із запропонованих до продажу на САГК, 1 пакет акцій знято).

Велика кількість виставлених на продаж пакетів акцій пояснюється, по-перше, тим, що більшість із них не були продані повністю і повторно виставлялися на аукціонах по кілька разів; по-друге, чинною нормативною базою обмежено максимальний розмір пакета акцій для продажу на САГК (переважно не більш як 10 % СФ) і тому великі пакети регіональні відділення часто поділяли на менші. Так, пакети акцій 141 ВАТ виставлялися на САГК протягом 2004 р. 3 рази і більше.

Усього від продажу пакетів акцій на САГК у 2004 р. ФДМУ отримав 9 415,7 тис. грн. ДАК «НМАЦ» відпо-

відно до договору від 24.07.2000 № 1182 про організацію і проведення САГК у 2004 р. із спеціального фонду бюджету перераховано 5 789, 6 тис. грн. (з урахуванням ПДВ).

У 2004 р. результати продажу акцій ВАТ залежно від розміру пакетів такі: найбільше виставляли на продаж пакети акцій розміром до 10 % СФ – 621 (з них повністю продано 173, частково – 289), від 10 до 15 % СФ – 289 (відповідно 72 і 108), від 15 до 25 % СФ – 43 (13 і 23) та від 25 до 50 % СФ – 26 (7 і 18).

Результати аналізу галузевої приналежності ВАТ, пакети акцій яких продавали на САГК, такі:

об'єкти промисловості – 60 ВАТ (запропоновано до продажу 256 пакетів акцій, з них продано повністю 53, частково – 109, не продано 83);

сільськогосподарські підприємства – 47 ВАТ (запропоновано до продажу 145 пакетів акцій, з них продано повністю 40, частково – 67, не продано 38);

будівництво – 11 ВАТ (запропоновано до продажу 33 пакети акцій, з них продано повністю 9, частково – 16, не продано 8);

торгівля та громадське харчування – 3 ВАТ (запропоновано до продажу 13 пакетів акцій, з них прода-

но повністю 3, частково – 8, не продано 4);

транспорт та зв'язок – 17 БАТ (запропоновано до продажу 59 пакетів акцій, з них продано повністю 23, частково – 13, не продано 23);

інші – 117 БАТ (запропоновано до продажу 481 пакет акцій, з них продано повністю 137, частково – 225, не продано 114).

Найбільше пакетів акцій БАТ до продажу на САГК у 2004 р. запропонували регіональні відділення ФДМУ:

по Луганській області – 148 (повністю продано 31, частково – 62, не продано 55);

Донецькій області – 103 (повністю продано 10, частково – 55, не продано 35);

Черкаській області – 90 (повністю продано 37, частково – 31, не продано 31);

Харківській області – 68 (повністю продано 18, частково – 21, не продано 29).

ВГРА. Регіональні відділення ФДМУ протягом 2004 р. запропонували до продажу на ВГРА пакети акцій 34 БАТ (номінальна вартість – 10 959 тис. грн.). Слід зазначити, що підготовка і проведення таких аукціонів повністю покладені на керівників регіональних відділень, які відповідають за приватизацію об'єкта – від прийняття рішення про продаж до підбиття і затвердження підсумків та оформлення прав власності на придбані пакети акцій (на відміну від решти розглянутих способів, де продавцем виступає ФДМУ). Це певною мірою звужує можливості центрального апарату ФДМУ щодо контролю за підготовкою та проведенням аукціонів.

Пакети акцій БАТ до продажу на ВГРА в 2004 р. пропонували лише 10 регіональних відділень ФДМУ. Більшість відділень не брали участі у процесі продажу або формально поставилися до підготовки та проведення аукціонів: знаючи заздалегідь, що аукціони по них не відбудуться, пропонували до продажу пакети акцій неліквідних підприємств. Такі дії негативно вплинули на надходження коштів до Державного бюджету України. Проте, порівнюючи дані за 2004 та 2003 р., можна зробити висновок, що ефективність продажу акцій БАТ у 2004 р. зросла на 8,6 %, незважаючи на те що обсяг пропозиції зменшився майже в 1,44 раза.

Найбільші надходження коштів зафіксовано від продажу об'єктів промисловості (55 % загального обсягу продажу), торгівлі і громадського харчування (22 %), сільського господарства (11 %), транспорту та зв'язку (9 %), об'єктів будівництва (3 %).

Усього продано пакети акцій 14 БАТ (41 % загальної кількості) на суму 1 926,6 тис. грн. Перевищення ціни продажу над номінальною вартістю зафіксовано за підсумками продажу пакетів акцій 4 БАТ. Середня ціна продажу однієї акції становить 0,23 грн.

Умови надання ДАК «НМАЦ» послуг щодо проведення ВГРА визначаються договором між ДАК і відповідним регіональним відділенням. Фінансування послуг ДАК «НМАЦ» здійснюється в межах коштів, передбачених п. 126 Державної програми приватизації на 2000 – 2002 роки.

Висновки і пропозиції. Наведена вище інформація дає змогу зробити такі висновки.

На сьогодні в процесі приватизації застосовуються кілька способів продажу акцій, які значною мірою дублюють один одного, маючи подібні процедури. Це, по-перше, розпорошує зусилля органів приватизації, суттєво збільшуючи обсяг документо-обігу та ускладнюючи процедури як прийняття рішень, так і контролю. По-друге, наслідком такої ситуації є додаткові труднощі для потенційних учасників аукціонів, яким потрібно орієнтуватись у великій кількості нормативно-правових документів, що регулюють процеси продажу. До аналогічних наслідків призводить і велика кількість місць проведення торгів (як щодо території, так і стосовно вибору організатора аукціону). Усе це зумовлює зниження результативності аукціонів, зменшення їх прозорості і відкритості, створення потенційних можливостей для маніпулювання результатами з боку посадових осіб як органів приватизації, так і організаторів торгівлі.

З метою поліпшення ситуації і створення справедливих і однакових умов для участі в процесі приватизації як фізичних, так і юридичних осіб вважаємо за доцільне:

зменшити кількість застосовуваних способів продажу акцій БАТ до двох – на фондових біржах та САГК (можливість вирішення – на законодавчому рівні в Державній програмі приватизації);

обов'язково встановити чіткі пріоритети застосування цих способів залежно від характеристик пакета акцій та мети, яку ставить перед собою орган приватизації, – допродаж невеликих залишків акцій чи продаж значного пакета; акції прибуткового чи збиткового підприємства; запобігання розпорошенню пакета чи, навпаки, продаж його великій кількості власників тощо (вирішення – на рівні наказу або розпорядження ФДМУ);

визначити продавцем пакета акцій незалежно від способу продажу і відповідального за приватизацію об'єкта органу приватизації центральний апарат ФДМУ, що дасть змогу забезпечити ефективне планування, добру підготовку торгів і дієвий контроль за їх проведенням (вирішення – на рівні нормативних документів, що регулюють відповідний спосіб продажу);

скоротити кількість фондових бірж, що беруть участь у приватизації, до однієї-двох, які б могли забезпечити найкращі умови для участі в біржових торгах як для покупців, так і представників ФДМУ, найкращу інформаційну і технічну підтримку, зарекомендували себе як професійні і сумлінні організатори торгівлі цінними паперами (вирішення – шляхом проведення відкритого тендера, умови якого вже спільно розробляють ФДМУ, Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку та Мінекономіки України).

